

Studny, vrtý, vodovodní přípojky

I. STUDNY, VRTY

1. Dozvěděl jsem se, že soused bude provádět vrt. Mám obavu o vodu ve své studni. Jak se mám zachovat?

Od 1. 1. 2019 je třeba získat k provedení průzkumného vrtu, který má být následně využit pro stavbu studny, souhlas vodoprávního úřadu (zpravidla se jedná o odbor životního prostředí příslušného úřadu)¹. Souhlas s provedením vrtu vydává vodoprávní úřad v rámci správního řízení ve formě rozhodnutí.²

Můžete se tedy obrátit na vodoprávní úřad s požadavkem, že chcete být účastníkem řízení o vydání souhlasu, protože máte za to, že Vaše práva (související s množstvím a jakostí vody ve studni) mohou být prováděním průzkumného vrtu přímo dotčena. Jako účastník řízení máte možnost podávat námitky. Ačkoli to není Vaše povinnost, námitky je vhodné podložit např. odborným hydrogeologickým posudkem, ve kterém bude možnost snížení jakosti a množství vody ve Vaší studni vlivem plánovaného provádění vrtu odborně posouzena. Doplňuji, že hydrogeologický posudek můžete vedle podkladu pro vodoprávní úřad využít také jako důkazní prostředek v případném soudním řízení o náhradě škody za ztrátu vody ve studni.³

Jako účastník řízení můžete také nahlížet do spisu a činit si z něj kopie. Další podrobnosti k účastenství a nahlížení do spisu viz leták [Správní řád](#).

V souvislosti s prováděním průzkumného vrtu je třeba upozornit také na nutnost dodržení zákona o geologických pracích,⁴ mimo jiné i povinnosti organizace nejméně patnáct dnů před zahájením geologických prací spojených se zásahem do pozemku *oznámit obci*, na jejímž území mají být práce provedeny, účel, rozsah a očekávanou dobu provádění prací.

2. Soused bez mého vědomí již provedl vrt, který má následně sloužit k jímání podzemní vody. Na který úřad se mohu obrátit?

Obrátte se na vodoprávní úřad s podnětem podle § 42 správního řádu,⁵ ve kterém poukážete na provedení průzkumného vrtu a na to, že jste nebyl(a) účastníkem řízení o udělení souhlasu podle vodního zákona (viz předchozí bod). Podle sdělení úřadu a doby, která uplynula od právní moci souhlasu, pak můžete zvážit podání odvolání jako tzv. opomenutý účastník řízení, nebo podání podnětu k přezkumu. Více k tomu viz leták [Správní řád](#).

¹ Ustanovení § 17 odst. 1 písm. i) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů; dostupné na www.zakonyprolidi.cz.

² Ministerstvo životního prostředí. *Sdělení odboru ochrany vod a odboru geologie Ministerstva životního prostředí k § 17 odst. 1 písm. i) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 31. 1. 2019]; dostupné z https://www.mzp.cz/cz/geologicke_prace_sdeleni.

³ Ustanovení § 29 odst. 2 vodního zákona: „Osoba, která způsobí při provozní činnosti ztrátu podzemní vody nebo podstatné snížení možnosti odběru ve zdroji podzemních vod, popřípadě zhoršení jakosti vody v něm, je povinna nahradit škodu, která tím vznikla tomu, kdo má povoleno odebírat podzemní vodu z tohoto vodního zdroje, a dále provést podle místních podmínek potřebná opatření k obnově původního stavu. Náhrada spočívá v opatření náhradního zdroje vody. Není-li to možné nebo účelné, je povinna poskytnout jednorázovou náhradu odpovídající snížení hodnoty tohoto nemovitého majetku, s jehož užíváním je povolení spojeno. Ve sporech o náhradu škody nebo o její výši rozhoduje soud. Tím nejsou dotčeny obecné předpisy o náhradě škody.“

⁴ Zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů; dostupný na www.zakonyprolidi.cz.

⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů; dostupný na www.zakonyprolidi.cz

Podle § 42 správního řádu je správní orgán povinen přijímat podněty, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu.

Nelze vyloučit, že poté, co se na vodoprávní úřad obrátíte, si úřad vyhodnotí, že se nejedná o průzkumný vrt, ale přímo již o stavbu studny.⁶ Pokud vodoprávní úřad dospěje k závěru, že se jedná o studnu provedenou bez povolení, musí zahájit řízení o jejím odstranění. Stavebník studny má možnost požádat o dodatečné povolení studny. Protože je studna vodním dílem, je k vedení řízení o dodatečném povolení stavby a řízení o odstranění stavby příslušný vodoprávní úřad.

Pokud by Vaše práva (související s množstvím a jakostí vody ve studni) mohla být rozhodnutím o dodatečném povolení studny přímo dotčena, musí Vás úřad zahrnout mezi účastníky řízení.⁷ Jako účastník řízení máte možnost podávat námítky. Námítky je vhodné argumentačně a odborně podpořit např. doložením hydrogeologického posudku. Jako účastník řízení můžete rovněž nahlížet do spisu a činit si z něj kopie.⁸ Další podrobnosti k účastenství a nahlížení do spisu viz leták [Správní řád](#).

3. Soused žádný průzkumný vrt neprovedl, přesto mi bylo doručeno oznámení o zahájení územního řízení nebo oznámení o zahájení společného územního a stavebního řízení, případně jsem si toto oznámení přečetl na úřední desce. Co mohu čekat dál?

Soused se pravděpodobně rozhodl vybudovat studnu bez průzkumného vrtu nebo jej hodlá provést až po vydání územního rozhodnutí nebo společného povolení. Takový postup je možný především v lokalitách, kde jsou hydrogeologické poměry dostatečně známy a nevznikají v nich problémy s nedostatkem podzemní vody. Pro realizaci studny je nutné získat územní rozhodnutí od stavebního úřadu a stavební povolení od vodoprávního úřadu. Od 1. 1. 2018 vodní zákon⁹ umožňuje vést také jedno společné řízení za účelem vydání společného povolení pro stavbu studny. K vedení takového řízení je příslušný vodoprávní úřad. Pokud mohou být Vaše práva rozhodnutími přímo dotčena, musíte být účastníkem takových řízení. Jako účastník řízení můžete nahlížet do spisu a činit si z něj kopie.¹⁰ Další podrobnosti k účastenství a nahlížení do spisu lze nalézt v letáku [Správní řád](#).

Do doby povolení studny z ní nelze vodu čerpat. Pokud se tak děje, musí vodoprávní úřad zjistit aktuální situaci a případně zahájit řízení o uložení provedení nápravných opatření¹¹ či zahájit sankční řízení o uložení pokuty.

K odběru vody ze studny je nutné získat také povolení k odběru podzemních vod, které je vydáváno vodoprávním úřadem zpravidla spolu se stavebním povolením nebo společným povolením. Vodní zákon však stanoví, že účastníkem řízení o povolení k odběru podzemních vod je pouze žadatel, obec a občanské sdružení.¹²

4. Jaká musí být vzdálenost studny od možných zdrojů znečištění?

⁶ Stavba studny musí splňovat parametry podle ČSN 75 5115.

⁷ Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, sp. zn. 9 As 78/2011, vyplývá, že účastenství v řízení o stavební povolení k vodním dílům může být založeno také tím, že navrhovaná stavba může ovlivnit množství nebo kvalitu vody ve studni souseda. Rozsudek je dostupný na www.nssoud.cz.

⁸ Problém může vyvstat v případě, že si budete chtít nechat vyhotovit kopii projektové dokumentace studny. Ustanovení § 168 odst. 2 stavebního zákona totiž říká, že: „kopii dokumentace stavby stavební úřad poskytne, pokud žadatel předloží souhlas toho, kdo dokumentaci pořídil, případně souhlas vlastníka stavby, které se dokumentace týká.“

⁹ Viz § 15 odst. 6 vodního zákona.

¹⁰ Problém může vyvstat v případě, že si budete chtít nechat vyhotovit kopii projektové dokumentace studny. Ustanovení § 168 odst. 2 stavebního zákona říká, že: „kopii dokumentace stavby stavební úřad poskytne, pokud žadatel předloží souhlas toho, kdo dokumentaci pořídil, případně souhlas vlastníka stavby, které se dokumentace týká.“

¹¹ Viz ustanovení § 110 vodního zákona.

¹² Viz ustanovení § 115 odst. 16 vodního zákona.

Vzdálenosti studny od možných zdrojů znečištění jsou pevně stanoveny v § 24a vyhlášky o obecných požadavcích na využívání území.¹³ Právní úprava také připouští možnost rozhodnout u některých možných zdrojů znečištění o výjimce z této vzdálenosti.

II. VODOVODNÍ PŘÍPOJKY

1. Co je to vodovodní přípojka a jaké povolení je k jejímu provedení třeba?

Vodovodní přípojka je samostatnou stavbou tvořenou úsekem potrubí od odbočení z vodovodního řadu k vodoměru, a není-li vodoměr, pak k vnitřnímu uzávěru připojeného pozemku nebo stavby. Odbočení s uzávěrem je součástí vodovodu. Vodovodní přípojka není vodním dílem.¹⁴

Vodovodní přípojka je stavbou ve smyslu § 2 odst. 3 stavebního zákona.¹⁵ Přípojky spadají do kompetence obecného stavebního úřadu. K umístění libovolně dlouhé přípojky na pozemku je třeba získat územní rozhodnutí nebo územní souhlas za současného splnění dalších stavebním zákonem stanovených podmínek. Stavební povolení ani ohlášení není k provedení přípojky třeba.

K údržbě vodovodní přípojky není třeba žádné povolení od stavebního úřadu, pokud se nemění trasa přípojky. Vždy je však vhodné konzultovat záměr se stavebním úřadem. Pokud jsou prováděny zemní práce nebo terénní úpravy, je stavebník povinen zjistit si informace o existenci podzemních staveb technické infrastruktury a zajistit jejich ochranu.

2. Kdo hradí náklady na opravu a údržbu přípojek uložených v pozemcích, které tvoří veřejné prostranství?

Náklady na opravu a údržbu¹⁶ přípojek uložených v pozemcích, které tvoří veřejné prostranství, hradí podle § 3 odst. 7 zákona o vodovodech a kanalizacích provozovatel vodovodu. Vlastníci hradí náklady u přípojky uložené v pozemcích tvořících veřejné prostranství pouze v případech, kdy dochází k jiným zásahům než k údržbě či opravě přípojky.¹⁷

III. PŮSOBNOST OCHRÁNCE

Jak mi může veřejný ochránce práv pomoci?

Jestliže se budete domnívat, že vodoprávní úřad či stavební úřad nepostupují ve Vašem případě v souladu s právními předpisy a principy dobré správy,¹⁸ a ani nadřízený úřad (krajský úřad)

¹³ Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů; dostupná na www.zakonyprolidi.cz.

¹⁴ Viz ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů; dostupné na www.zakonyprolidi.cz.

¹⁵ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů; dostupný na www.zakonyprolidi.cz.

¹⁶ Blíže viz k těmto pojmům výklad Ministerstva zemědělství č. 25; dostupný na http://eagri.cz/public/web/file/9483/V_25.PDF.

¹⁷ Blížší podrobnosti k této problematice lze nalézt na internetových stránkách veřejného ochránce práv v sekci Tiskové zprávy 2013, konkrétně ze dne 3. 4. 2013; viz <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2013/lidem-hrozi-dalsi-vydaje-za-vodovodni-pripojky/>.

¹⁸ Viz <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/pripady-a-stanoviska-ochrance/principy-dobre-spravy/>.

nezjednal např. na základě odvolání, stížnosti nebo žádosti o opatření proti nečinnosti¹⁹ ve věci nápravu, můžete se na veřejného ochránce práv obrátit.

Veřejný ochránce práv může prošetřit postup úřadů, nemůže však posuzovat odborné závěry neprávního charakteru (např. otázky spadající do oblasti přírodních věd či technické otázky).

Ochránce nemůže prošetřovat či jinak zasahovat do činnosti vodárenských společností, které jsou právníckými osobami, nikoli úřady. Od února 2016 však vstoupila v účinnost novela zákona o ochraně spotřebitele,²⁰ která zakotvuje oprávnění České obchodní inspekce k mimosoudnímu řešení sporů ve věcech týkajících se smluv o dodávkách vody a odvádění a čištění odpadních vod. Další podrobnosti k mimosoudnímu řešení sporů naleznete v letáku [Ochrana spotřebitele](#).

¹⁹ Bližší podrobnosti leták *Správní řád*.

²⁰ Viz § 20d a násl. zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů; dostupný na www.zakonyprolidi.cz.